

16.12.2004

Eduskunnan suuri valiokunta

**EURATOMIN LIITTYMINEN YDINONNETTOMUUDEN PIKAISTA ILMOITTAMISTA
KOSKEVAAN YLEISSOPIMUKSEEN JA AVUNANTOA YDINONNETTOMUUDEN TAI
SÄTEILYHÄTÄTILAN YHTEYDESSÄ KOSKEVAAN YLEISSOPIMUKSEEN
(Euratomin liittyminen IAEA:n hälytys- ja hätäapusopimuksiin)**

Perustuslain 97 §:n mukaisesti lähetetään Eduskunnan suurelle valiokunnalle Euroopan komission ehdotus neuvoston päätökseksi ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä ja ehdotus neuvoston päätökseksi avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) puolesta sekä asiaa koskeva muistio.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 2004

Mauri Pekkarinen
Kauppa- ja teollisuusministeri

Kim Fyhr
Ylitarkastaja

LIITTEET

- Kauppa- ja teollisuusministeriön muistio 16.12.2004
- Komission asiakirja KOM(2004) 560 lopullinen
- Kommissionens dokument KOM(2004) 560 slutlig

EUROOPAN ATOMIENERGIAKYHTEISÖN (EURATOM) LIITTYMINEN KANSAINVÄLISEN ATOMIENERGIAJÄRJESTÖN (IAEA) HÄLYTYS- JA HÄTÄAPUSOPIMUKSIIN

1. Yleistä

Euroopan komissio antoi 16.8.2004 ehdotuksensa Euratomin liittymisestä ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta tehtyyn yleissopimukseen (jäljempänä ”hälytyssopimus”) ja yleissopimukseen avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä (jäljempänä ”häätäpusopimus”). Ehdotukset ilmestyivät suomeksi 2.12.2004.

Suomi on molempien IAEA:n puitteissa neuvoteltujen sopimusten sopimuspuoli (1017/1986, SopS 98/86 ja 1120/1990, 1121/90, SopS 83/90).

Hälytyssopimus esittää vaatimukset onnettomuudesta ilmoittamista varten niille valtioille, joita tapahtuneen onnettomuuden seuraukset koskevat. IAEA huolehtii keskitetysti sille toimitettujen ilmoitusten jakamisesta kaikkien osapuolten tietoon.

Hätäpusopimus esittää onnettomuustilanteissa noudatettavat menettelytavat koskien mm. avun pyytämistä, antamista ja avunannosta aiheutuneiden kustannusten korvaamista.

2. Ehdotuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Komissio on tehnyt esitykset neuvoston päätöksiä [KOM(2004) 560 lopullinen], joilla annettaisiin hyväksynnät Euratomin liittymiselle yleissopimuksiin. Kummassakin sopimuksessa on määräys, joka mahdollistaa myös alueellisen yhdentymisen järjestön tulon sopimuspuoleksi. Kummankin yleissopimuksen perusteella Euratomin tulee antaa julistus toimivallastaan yleissopimusten alaan kuuluvissa asioissa.

Hälytyssopimuksen tarkoituksena on lujittaa kansainvälistä yhteistyötä ja siinä määrätään, että ydinonnettomuudesta on annettava asianmukaisia tietoja mahdollisimman varhain niille valtioille, joihin onnettomuuden suoranaiset vaikutukset ulottuvat tai saattavat ulottua, jotta rajojen yli kulkeutuvat säteilyvaikutukset voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi. Sopimuksen 2 artiklassa sopimusvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan ja antamaan tietoja onnettomuuksista, jotka koskevat 1 artiklassa (soveltamisala) lueteltuja laitoksia. Myös muista ydinonnettomuuksista voidaan ilmoittaa sopimuksen 3 artiklan perusteella.

Hälytyssopimukseen sisältyy lukuisia menettelytapoja koskevia määräyksiä, joissa käsitellään IAEA:n tehtäviä (4 ja 8 artikla), annettavia tietoja (5 artikla), lisätietoja koskeviin pyyntöihin vastaamista (6 artikla) sekä toimivaltaisten viranomaisten ja yhteyspaikkojen nimeämistä (7 artikla).

Muissa määräyksissä, jotka vastaavat muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa olevia määräyksiä, käsitellään mahdollisuutta tehdä kahden- ja monenvälisiä sopimusjärjestelyjä (9 artikla), riitojen ratkaisemista (11 artikla), yleissopimuksen voimaantuloa (12 ja 13 artikla), yleissopimuksen muuttamis- ja irtisanomismenettelyjä (14 ja 15 artikla), tallettajan nimeämistä (16 artikla) sekä yleissopimuksen todistusvoimaisia tekstejä (17 artikla).

Kim Fyhr / Energiaosasto

16.12.2004

Hätäapusopimus luo sopimusvaltioiden ja IAEA:n väliselle yhteistyölle kansainväliset puitteet, jotka helpottavat pikaista avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätötilan yhteydessä sen seurausten lievittämiseksi. Tämän yhteistyön helpottamiseksi yleissopimuksessa on määräyksiä myös kahden- ja monenvälisistä järjestelyistä.

Hätäapusopimuksen 1 artiklassa määrätään sopimusvaltioiden velvollisuudesta toimia yhteistyössä keskenään ja IAEA:n kanssa sekä mahdollisuudesta sopia kahden- tai monenvälisistä järjestelyistä, jotta voidaan helpottaa pikaista avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätötilan yhteydessä.

Hätäapusopimukseen sisältyy määräyksiä, joissa käsitellään muun muassa avunannossa noudatettavia menettelyjä (2 artikla), avunannon johtamista ja valvontaa (3 artikla), toimivaltaisten viranomaisten ja yhteyspaikkojen nimeämistä (4 artikla), IAEA:n tehtäviä (5 artikla), luottamuksellisuussääntöjä (6 artikla), avunannon kustannusten korvaamista (7 artikla), avustavan osapuolen henkilöstölle myönnettäviä erioikeuksia, vapauksia ja helpotuksia – tietyin rajoituksin – (8 artikla), henkilöstön, laitteiden ja omaisuuden kauttakulkua helpottavia toimenpiteitä (9 artikla), avustavan osapuolen vapauttamista vastuuvollisuudesta – tietyin rajoituksin – (10 artikla) sekä avunannon lopettamista (11 artikla). Komissio toteaa perustelumistiossaan, että edellä mainitu artiklat koskevat menettelytapoja.

Muissa määräyksissä, jotka vastaavat muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa olevia määräyksiä, käsitellään riitojen ratkaisemista (13 artikla), yleissopimuksen voimaantuloa (14 ja 15 artikla), yleissopimuksen muuttamis- ja irtisanomismenettelyjä (16 ja 17 artikla), tallettajan nimeämistä (18 artikla) sekä yleissopimuksen todistusvoimaisia tekstejä (19 artikla).

Komission uudet ehdotukset korvaisivat vuosien 1987 ja 1989 neuvoston päätökset, jotka koskivat niin ikään Euratomin liittymistä kyseisiin hälytys- ja hätäapusopimuksiin. Huomioitava on, ettei Euratom tuolloin kuitenkaan liittynyt sopimukseen päätöksistä huolimatta. Komissio perustelee aikaisempien neuvoston päätösten korvaamista molempien sopimusten osalta mm. sillä, että niihin sisältyvät yhteisön toimivaltajulistukset eivät vastaa yhteisön toimivaltaa. Komissio viittaa myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeustapakukseen C-29/99 annettuun ratkaisuun, jonka voidaan katsoa laajentaneen yhteisön toimivaltaa perinteisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluneeksi katsotulle ydinturvallisuuden alueelle. Lisäksi hälytysopimusta koskevan neuvoston päätöksen uudistamisen osalta komissio vetoaa yhteisön ECURIE-järjestelmään, joka käsittää yhteisötason järjestelyt pikaisesta tiedonvaihdesta säteilyhäätötilan yhteydessä.

3. Asian käsittely EU:ssa ja Suomessa

Komissio esitteli ehdotukset ensimmäisen kerran neuvoston atomiasioden työryhmälle syyskuun 2004 lopussa. Tämän jälkeen ehdotuksia on käsitelty työryhmässä joitakin kertoja ja vaikuttaa siltä, että jäsenvaltiot yleisesti ottaen kannattavat Euratomin liittymistä kyseisiin yleissopimuksiin.

Kuitenkin jäsenmaille on aiheuttanut huolta toimivaltakysymys, joka liittyy päätösehdotuksiin sisältyviin Euratomin toimivaltajulistuksiin. Jotkut jäsenmaat, ml. Suomi, ovat katsoneet, että toimivaltajulistukset ovat liian tulkinnanvaraisia.

Todettakoon, että ehdotuksen käsittely on tästä johtuen vielä alkuvaiheessa. Ehdotuksen nopeaa käsittelyä on hidastanut myös se, että komissio ei ole vielä laatinut lupaamaansa asiakirjaa, jossa

16.12.2004

tarkastellaan jäsenvaltioiden ja komission työnjakoa tilanteessa, jossa Euratom on liittynyt yleissopimukseen.

Tällä kirjelmällä annetaan komission ehdotukset tiedoksi Eduskunnalle.

4. Komission esitysten tarkastelua

Kumpaankin neuvoston päätösehdotukseen sisältyy liitteenä Euratomin toimivaltaa suhteessa sopimuksen artikloihin koskeva julistus. Euratomin toimivaltajulistuksissa todetaan, että Euratomilla on jäsenvaltioiden kanssa jaettua toimivaltaa, joka perustuu Euratom-sopimuksen 2 artiklan b alakohtaan ja toisen osaston III lukuun (terveyden suojelu) perustuviin määräyksiin.

Suomi ja muutamat muut jäsenvaltiot ovat todenneet ehdotusten käsittelyn aikana, että toimivaltajulistuksissa tulisi mainita ne yleissopimusten artikkelit, joissa Euratom-yhteisöllä on toimivaltaa. Toistaiseksi komissio ei ole ollut valmis hyväksymään tällaista muutosta.

Toisin kuin komissio väittää, voidaan yleissopimusten tiettyjen artiklojen katsoa sisältävän muitakin kuin ainoastaan menettelytapoja koskevia määräyksiä. Tämä pätee erityisesti hätäapusopimuksen 3 artiklaan (avunannon johtaminen ja valvonta), 8 artiklaan (avustavan osapuolen henkilöstölle myönnettävät erioikeudet, vapaudet ja helpotukset) ja 10 artiklaan (avustavan osapuolen vapauttaminen vastuuvollisuudesta), joiden kattamalla alalla Euratomin toimivallan voidaan katsoa olevan hyvin rajoitettu.

5. Alustava kokonaisarvio Suomen kannalta

Euratomin liittyminen sopimukseen ei aiheuttaisi tarpeita lainsäädännön muuttamiseen Suomessa. Taloudellisia vaikutuksia Suomeen ei Euratomin liittymisellä ole.

Euratomin liittymistä IAEA:n hälytys- ja hätäapusopimukseen voidaan pitää kannatettavana. Asiaa koskevissa neuvotteluissa on kuitenkin tärkeä pyrkiä muuttamaan liittymistä koskevia toimivaltajulistuksia siten, että Euratomin todellinen toimivalta suhteessa yleissopimusten määräyksiin kävisi selvemmin ilmi.



**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 30. elokuuta 2004 (29.11)
(OR. fr)**

11911/04

LIMITE

ATO 81

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Komissio
Päivä:	17. elokuuta 2004
Asia:	Ehdotus: Neuvoston päätös ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä Ehdotus: Neuvoston päätös avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission ehdotus, joka on saapunut pääsihteeri, korkea edustaja Javier Solanalle johtaja Patricia Bugnot'n lähettämällä kirjeellä.

Liite: KOM(2004) 560 lopull.



EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 16.8.2004
KOM(2004) 560 lopullinen

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekemisen
hyväksymisestä**

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan
yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä**

(komission esittämät)

PERUSTELUT

1. YLEISSOPIMUS YDINONNETTOMUUDEN PIKAISESTA ILMOITTAMISESTA

Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta (jäljempänä 'yleissopimus') 26. syyskuuta 1986 pitämässään erityisistunnossa.

Yleissopimuksen tarkoituksena on lujittaa kansainvälistä yhteistyötä, ja siinä määrätään, että ydinonnettomuuksista on annettava asianmukaisia tietoja mahdollisimman varhain niille valtioille, joihin onnettomuuden suoranaiset vaikutukset ulottuvat tai saattavat ulottua, jotta rajojen yli kulkeutuvat säteilyvaikutukset voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi. Yleissopimuksen 2 artiklassa sopimusvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan ja antamaan tietoja onnettomuuksista, jotka koskevat 1 artiklassa (soveltamisala) lueteltuja laitoksia. Myös muista ydinonnettomuuksista voidaan ilmoittaa (3 artikla).

Yleissopimukseen sisältyy lukuisia menettelytapoja koskevia määräyksiä, joissa käsitellään IAEA:n tehtäviä (4 ja 8 artikla), annettavia tietoja (5 artikla), lisätietoja koskeviin pyyntöihin vastaamista (6 artikla) sekä toimivaltaisten viranomaisten ja yhteyspaikkojen nimeämistä (7 artikla).

Muissa määräyksissä, jotka vastaavat muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa olevia määräyksiä, käsitellään mahdollisuutta tehdä kahden- ja monenvälisiä sopimusjärjestelyjä (9 artikla), riitojen ratkaisemista (11 artikla), yleissopimuksen voimaantuloa (12 ja 13 artikla), yleissopimuksen muuttamis- ja irtisanomismenettelyjä (14 ja 15 artikla), tallettajan nimeämistä (16 artikla) sekä yleissopimuksen todistusvoimaisia tekstejä (17 artikla).

Yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen a alakohdan mukaan yleissopimus on avoin liittymistä varten kansainvälisille järjestöille ja alueellisen yhdentymisen järjestöille. Tällaista tapausta varten yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa määrätään, että "liittymiskirjansa tallettaessaan tällaisen järjestön tulee antaa tallettajalle julistus, josta käy ilmi järjestön toimivalta tämän yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa".

Yleissopimuksen 11 artiklan 1 ja 2 kappaleessa määrätään riitojen ratkaisemisesta. Kyseisen artiklan 3 kappale kuuluu seuraavasti: "Valtio voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen antaa julistuksen, ettei se katso jommankumman tai kummankaan 2 kappaleessa mainitun riitojenratkaisumenettelyn sitovan itseään. Edellä 2 kappaleessa määritelly riitojenratkaisumenettely ei ole muita sopimusvaltioita sitova sellaisen sopimusvaltion osalta, jonka osalta tällainen julistus on voimassa."

2. 14. JOULUKUUTA 1987 TEHTY NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklassa määrätään seuraavaa: "Yhteisö voi toimivaltansa rajoissa tehdä sopimuksia kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa. Komissio neuvottelee sopimukset neuvoston direktiivien mukaisesti; neuvoston on hyväksyttävä komission tekemät sopimukset; neuvosto päättää hyväksymisestä määräenemmistöllä."

Neuvosto hyväksyi ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekemisen 14. joulukuuta 1987 tekemällään päätöksellä (ei julkaistu).

Päätöksessä on kaksi liitettä:

1. Liite I sisältää kaksi julistusta, jotka esitetään yleissopimuksen tallettajalle yhteisön liittyessä yleissopimukseen, eli seuraavat:
 - a) Yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus toimivallasta, joka kuuluu seuraavasti:

”1. Yhteisö ilmoittaa oheisessa kirjeenvaihdossa sekä 1 ja 2 artiklassa, 5 artiklan a, b, c ja d kohdassa ja 6 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti Euratomin perustamissopimuksen 8 artiklalla perustetussa Yhteisessä tutkimuskeskuksessa tapahtuvista onnettomuuksista saatuaan siihen isäntänä toimivan jäsenvaltion suostumuksen.

Nämä laitokset sijaitsevat nykyisin Isprassa (Italia), Karlsruhessa (Saksa), Pettenissä (Alankomaat) ja Geelissä (Belgia).
 2. Sopimusvaltioiden tavoin yhteisö saa 2 ja 4 artiklassa tarkoitetut tiedot.
 3. Yhteisö voi esittää lisätietojen saamista tai neuvotteluihin ryhtymistä koskevan pyynnön 6 artiklan mukaisesti, jos onnettomuus voi vaikuttaa jonkin jäsenvaltion alueeseen.
 4. Sopimusvaltioiden tavoin yhteisö ilmoittaa toimivaltaiset viranomaisensa ja yhteyspaikkansa 7 artiklan mukaisesti; se saa vastaavat ilmoitukset muilta osapuolilta.”
 - b) Yleissopimuksen 11 artiklan 3 kappaleessa tarkoitettu julistus, joka kuuluu seuraavasti:

”Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan mukaisesti ainoastaan valtiot voivat olla osapuolina tuomioistuimen käsiteltäviksi annettavissa asioissa, joten yleissopimuksen 11 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu välimiesmenettely ei voi sitoa yhteisöä.”
2. Liite II koskee kirjeenvaihtoa komission ja niiden jäsenvaltioiden välillä, joiden alueella Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) laitokset sijaitsevat. Kirjeenvaihto on käytännön seuraus toimivaltaa koskevasta julistuksesta, sillä se rajoittaa yhteisön toimivallan yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa ainoastaan YTK:n laitoksissa tapahtuviin onnettomuuksiin. Liitteen II tarkoituksena on määritellä kunkin osapuolen vastuut vakiokirjeenvaihdon avulla sellaista tilannetta varten, jossa komissio ja ne jäsenvaltiot, joiden alueella YTK:n laitokset sijaitsevat, joutuvat toteuttamaan toimenpiteitä.

3. YHTEISÖN LIITTYMINEN YLEISSOPIMUKSEEN

Yhteisö on yleissopimuksen allekirjoittamisesta saakka ilmaissut olevansa kiinnostunut liittymään yleissopimukseen sekä olevansa valmis soveltamaan sen määräyksiä käytännössä jo ennen liittymistä.

Tämä aie on nimenomaisesti ilmaistu yhteisön järjestelyistä nopeaksi tietojenvaihdoksi säteilyhäätätilanteen yhteydessä (ECURIE-järjestelmä) 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen 87/600/Euratom¹ johdanto-osan kappaleessa, jonka mukaan ”yhteisö osallistuu kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi IAEA:n yleissopimukseen ydinonnettomuuden nopeasta ilmoittamisesta”.

Tämä yhteistyö perustuu 12. joulukuuta 1991 päivättyyn kirjeeseen, jonka ulkosuhteiden pääosaston pääjohtaja lähetti IAEA:n pääjohtajalle. Kirjeessä komissio sitoutuu soveltamaan yleissopimusta väliaikaisesti yhteisön liittymistä odoteltaessa. Tätä varten komissio on nimennyt toimivaltaiset viranomaiset ja yhteyspaikat yleissopimuksen 7 artiklan mukaisesti.

Kokemukset, joita on sittemmin saatu etenkin yhteisön toimivallan käyttämisestä yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla ja erityisesti ECURIE-järjestelmän yhteydessä, ovat osoittaneet, etteivät yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 14. joulukuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevat julistukset sovellu tarkoitukseensa. Kyseinen päätös ei ole asianmukainen perusta yleissopimuksen tekemiselle yhteisön puolesta.

Koska mainitun päätöksen ja sen liitteiden sisältö sitoo komissiota, on tarpeellista ehdottaa neuvostolle uutta päätöstä, jolla kumotaan vuonna 1987 tehty päätös.

4. PERUSTELUT 14. JOULUKUUTA 1987 TEHDYN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN KUMOAMISELLE

Komissio katsoo, ettei päätöksen liitteen I sisältöä voida tarkasti ottaen pitää toimivaltaa koskevana julistuksena yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä. Julistuksessa ei viitata Euratomin perustamissopimuksessa yhteisölle annettuun toimivaltaan yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla, vaan siinä ainoastaan todetaan, että yhteisö ilmoittaa YTK:n laitoksessa tapahtuneesta onnettomuudesta saatuaan siihen kyseessä olevan jäsenvaltion suostumuksen.

Yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä tehdyssä neuvoston päätöksessä ei oteta huomioon samoin 14. joulukuuta 1987 tehtyä neuvoston päätöstä 87/600/Euratom, jossa vahvistetaan yhteisön järjestelyt nopeaa tietojenvaihtoa varten säteilyhäätätilanteen yhteydessä (ECURIE-järjestelmä).

ECURIE-järjestelmä vastaa IAEA:n yleissopimuksella perustettua järjestelmää, ja se on sopimusteitse laajennettu myös Bulgariaan, Romaniaan, Sveitsiin ja Turkkiin.

Oikeudelliselta kannalta mainitulla päätöksellä perustettu ECURIE-järjestelmä on suora seuraus Euratomin perustamissopimuksessa yhteisölle annetusta tehtävästä, jonka mukaan yhteisö laatii yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön terveyden suojelemiseksi sekä

¹ EYVL L 371, 30.12.1987, s. 76.

huolehtii niiden noudattamisesta (ks. Euratomin perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohta ja toisen osaston III luku).

Lisäksi yhteisön mekanismin perustamisesta tiiviimmän yhteistyön edistämiseksi pelastuspalvelualan avustustoimissa 23 päivänä lokakuuta 2001 tehdyssä neuvoston päätöksessä 2001/792/EY, Euratom säädetään seuranta- ja tiedotuskeskuksen perustamisesta komission yhteyteen. Jäsenvaltiot voivat ottaa yhteyttä tähän seuranta- ja tiedotuskeskukseen ilmoittaakseen muille jäsenvaltioille hätätilanteesta ja pyytääkseen niiltä apua. Seuranta- ja tiedotuskeskukseen voidaan ilmoittaa kaikenlaisista hätätilanteista.

Käytännölliseltä kannalta ECURIE-järjestelmä tekee yhteisöstä keskeisen osan nopeaa tiedotusjärjestelmää heti kun järjestelmän soveltamisalueella sattuu hätätilanne. Komissio kerää ja välittää tietoja viipymättä. Komissio tekee myös päätelmät siitä, tarvitaanko terveyden suojeluun liittyviä sääntelytoimia (erityisesti elintarvikkeiden osalta).

Komissio luo yhteydet IAEA:han ja huolehtii erittäin tiiviin yhteistyön avulla siitä, että eri järjestelmät ovat yhteensopivia ja että jäsenvaltiot eivät saa useaan kertaan samoja tietoja eri lähteistä.

Siksi on olennaisen tärkeää, että yhteisö on yleissopimuksen osapuoli samalla tavoin kuin sen jäsenvaltiot ja ne yhteisön ulkopuoliset maat, jotka ovat halunneet osallistua yhteisön järjestelmään sopimusteitse.

Yhteisö jakaa jäsenvaltioiden kanssa todellisen toimivallan tällä alalla ja käyttää sitä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, eikä tätä toimivaltaa voida rajoittaa ainoastaan YTK:n laitosten toimintaan. Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti 12. joulukuuta 2002 antamassaan tuomiossa ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen tekemisestä (asia C-29/99, komissio v. neuvosto, Kok. I-11221) oikeuskäytännön, jonka mukaan ”kun neuvosto hyväksyy liittymisen kansainväliseen sopimukseen Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisen alakohdan mukaisesti, oikeusvaikutuksena on se, että komissio valtuutetaan tekemään tuo sopimus neuvoston päätöksessä asetetuissa puitteissa. Kun neuvosto hyväksyy liittymisen kansainväliseen sopimukseen ilman mitään varaumia, se on velvollinen noudattamaan tuossa sopimuksessa sellaiselle liittymiselle määrättyjä ehtoja, koska liittymistä koskeva päätös, joka ei ole noiden ehtojen mukainen, olisi heti voimaan tultuaan yhteisön velvollisuuksien vastainen. Lisäksi toimielinten välistä lojaalia yhteistyötä koskevasta velvoitteesta [...] seuraa, että neuvoston päätöksen [...] on tehtävä komissiolle mahdolliseksi noudattaa kansainvälistä oikeutta.” (67–69 kohta)

5. NEUVOSTON PÄÄTÖSEHDOTUKSEN SISÄLTÖ

Oikeudellisen selkeyden vuoksi aiempi päätös on syytä korvata uudella neuvoston päätöksellä. Nyt annettavalla ehdotuksella neuvoston päätökseksi kumotaan siten 14. joulukuuta 1987 tehty päätös.

Ehdotus rakentuu aikaisemman päätöksen tavoin seuraavasti:

- 1 artiklassa hyväksytään IAEA:n yleissopimuksen tekeminen.
- 2 artiklassa säädetään, että liitteenä oleva julistus (IAEA:n yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus) toimitetaan yhdessä yhteisön liittymisasiakirjan kanssa.

- 3 artiklassa säädetään yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 14. joulukuuta 1987 tehdyn päätöksen kumoamisesta.

Ehdotuksen liite on laadittu siten, että siinä annetaan yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus, jossa määritellään asianmukaisella tavalla yhteisön toimivalta kyseessä olevissa asioissa.

Koska yleissopimuksen määräykset ovat suurelta osin menettelyllisiä, kuten näiden perustelujen 1 kohdassa kuvataan, pelkkä viittaus jäsenvaltioiden kanssa jaettuun toimivaltaan säteilyhäätötilanteiden ilmoittamisen alalla riittää.

Kun otetaan huomioon yhteisön omat mekanismit, vaikuttaa siltä, ettei yleissopimuksen 11 artiklassa tarkoitettu riitojen ratkaisua koskeva julistus ole tarpeellinen. Lisäksi on olemassa vaara, että tällainen julistus olisi puutteellinen. Lisäksi vaikuttaa siltä, ettei tämäntyyppistä julistusta ole koskaan annettu minkään muun yhteisön aiemmin tekemän jaetun toimivallan sopimuksen yhteydessä.

Toimivaltaa koskevan julistuksen uusi sanamuoto tekee liitteen II tarpeettomaksi.

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen¹,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kansainvälisen atomienergiajärjestön yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta (jäljempänä 'yleissopimus') 26 päivänä syyskuuta 1986 pitämässään erityisistunnossa.
- (2) Yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen a alakohdan mukaan yleissopimus on avoin liittymistä varten kansainvälisille järjestöille ja alueellisen yhdentymisen järjestöille; tällaisen liittymisen yhteydessä on annettava 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus toimivallasta.
- (3) Yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 101 artiklan toisen alakohdan nojalla 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyssä neuvoston päätöksessä on kaksi liitettä. Liitteessä I on kaksi julistusta, jotka on tehty yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdan ja 11 artiklan 3 kappaleen mukaisesti, kun taas liitteessä II määritellään komission ja niiden jäsenvaltioiden, joiden alueella sijaitsee Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) laitoksia, välisen vakiokirjeenvaihdon kautta säännöt komission ja kyseessä olevan jäsenvaltion väliselle tietojenvaihdolle, jos jossain YTK:n laitoksessa tapahtuu onnettomuus; näin ollen päätös rajoittaa yhteisön toimivallan YTK:n toimiin.
- (4) Toisin kuin mitä edellä mainitussa neuvoston päätöksessä annetaan ymmärtää, Euroopan atomienergiayhteisön toimivalta yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla perustuu Euratomin perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohtaan, 30 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin sekä 203 artiklaan, ja sitä käytetään erityisesti yhteisön järjestelyistä nopeaksi tietojenvaihdoksi säteilyhäätätilanteen yhteydessä 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen 87/600/Euratom² ja yhteisön mekanismin perustamisesta tiiviimmän yhteistyön edistämiseksi pelastuspalvelualan

¹ EUVL C [...], [...], s. [...].

² EYVL L 371, 30.12.1987, s. 76.

avustustoimissa 23 päivänä lokakuuta 2001 annetun neuvoston päätöksen 2001/792/EY, Euratom¹ kautta.

- (5) Kun otetaan huomioon edellä mainitut Euratomin perustamissopimuksen määräykset ja päätösten 87/600/Euratom ja 2001/792/EY, Euratom säännökset, yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen liitteissä I ja II ei ilmaista riittävällä tavalla yhteisön toimivallan laajuutta ydinonnettomuuksien pikaisen ilmoittamisen alalla, sillä tätä toimivaltaa ei voida rajoittaa ainoastaan Yhteisen tutkimuskeskuksen laitoksissa tapahtuviin onnettomuuksiin.
- (6) Kansainvälinen atomienergiajärjestö ja Euroopan atomienergiayhteisö ovat jo pitkään harjoittaneet läheistä yhteistyötä etenkin säteilyonnettomuuksien nopean ilmoittamisen alalla, ja komissio on sitoutunut soveltamaan yleissopimusta väliaikaisesti siihen saakka, kunnes yhteisö liittyy tosiasiallisesti mainittuun yleissopimukseen.
- (7) Siksi nyt on tarpeellista tehdä yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä uusi päätös, jossa otetaan selkeästi huomioon Euroopan atomienergiayhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaettu toimivalta yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla ja jolla kumotaan 14 päivänä joulukuuta 1987 tehty neuvoston päätös,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Hyväksytään ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekeminen komission toimesta.

2 artikla

Komissio toimittaa tämän päätöksen liitteenä olevan julistuksen samaan aikaan kun se tallettaa yhteisön liittymisasiakirjan.

¹ EYVL L 297, 15.11.2001, s. 7.

3 artikla

Kumotaan 14 päivänä joulukuuta 1987 tehty neuvoston päätös, jolla hyväksytään ydinonnettomuuden pikaista ilmoittamista koskevan yleissopimuksen tekeminen komission toimesta.

Tehty Brysselissä [...]

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

Yleissopimuksen 12 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus

Yhteisöllä on säteilyhäätötilanteiden ilmoittamisen alalla jäsenvaltioidensa kanssa jaettu toimivalta, joka perustuu Euroopan atomienergiajärjestön perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohtaan ja toisen osaston III luvun ”Terveysten suojeleminen” asiaa koskeviin määräyksiin.

PERUSTELUT

1. YLEISSOPIMUS AVUNANNOSTA YDINONNETTOMUUDEN TAI SÄTEILYHÄTÄTILAN YHTEYDESSÄ

Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäättilän yhteydessä (jäljempänä 'yleissopimus') 26. syyskuuta 1986 pitämässään erityisistunnossa.

Yleissopimus luo sopimusvaltioiden ja IAEA:n väliselle yhteistyölle kansainväliset puitteet, jotka helpottavat pikaista avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäättilän yhteydessä sen seurausten lievittämiseksi. Tämän yhteistyön helpottamiseksi yleissopimuksessa on määräyksiä myös kahden- ja monenvälisistä järjestelyistä.

Yleissopimuksen 1 artiklassa määrätään sopimusvaltioiden velvollisuudesta toimia yhteistyössä keskenään ja IAEA:n kanssa sekä mahdollisuudesta sopia kahden- tai monenvälisistä järjestelyistä, jotta voidaan helpottaa pikaista avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäättilän yhteydessä.

Yleissopimukseen sisältyy lukuisia menettelytapoja koskevia määräyksiä, joissa käsitellään muun muassa avunannossa noudatettavia menettelyjä (2 artikla), avunannon johtamista ja valvontaa (3 artikla), toimivaltaisten viranomaisten ja yhteyspaikkojen nimeämistä (4 artikla), IAEA:n tehtäviä (5 artikla), luottamuksellisuussääntöjä (6 artikla), avunannon kustannusten korvaamista (7 artikla), avustavan osapuolen henkilöstölle myönnettäviä erioikeuksia, vapauksia ja helpotuksia – tietyin rajoituksin – (8 artikla), henkilöstön, laitteiden ja omaisuuden kauttakulkua helpottavia toimenpiteitä (9 artikla), avustavan osapuolen vapauttamista vastuuvollisuudesta – tietyin rajoituksin – (10 artikla) sekä avunannon lopettamista (11 artikla).

Muissa määräyksissä, jotka vastaavat muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa olevia määräyksiä, käsitellään riitojen ratkaisemista (13 artikla), yleissopimuksen voimaantuloa (14 ja 15 artikla), yleissopimuksen muuttamis- ja irtisanomismenettelyjä (16 ja 17 artikla), tallettajan nimeämistä (18 artikla) sekä yleissopimuksen todistusvoimaisia tekstejä (19 artikla).

Yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen a alakohdan mukaan yleissopimus on avoin liittymistä varten kansainvälisille järjestöille ja alueellisen yhdyntymisen järjestöille. Tällaista tapausta varten yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa määrätään, että ”liittymiskirjansa tallettaessaan tällaisen järjestön tulee antaa tallettajalle julistus, josta käy ilmi järjestön toimivalta tämän yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa”.

Yleissopimuksen 13 artiklan 1 ja 2 kappaleessa määrätään riitojen ratkaisemisesta. Kyseisen artiklan 3 kappale kuuluu seuraavasti: ”Valtio voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen antaa julistuksen, ettei se katso jommankumman tai kummankaan 2 kappaleessa mainitun riitojenratkaisumenettelyn sitovan itseään. Edellä 2 kappaleessa määriteltä riitojenratkaisumenettely ei ole muita sopimusvaltioita sitova suhteessa sopimusvaltioon, jonka osalta tällainen julistus on voimassa.”

2. 27. MARRASKUUTA 1989 TEHTY NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Yhteisö voi toimivaltansa rajoissa tehdä sopimuksia kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa. Komissio neuvottelee sopimukset neuvoston direktiivien mukaisesti; neuvoston on hyväksyttävä komission tekemät sopimukset; neuvosto päättää hyväksymisestä määräenemmistöllä.”

Neuvosto hyväksyi avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätötilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekemisen 27. marraskuuta 1989 tekemällään päätöksellä (ei julkaistu).

Päätöksessä on kaksi liitettä:

1. Liite A sisältää kaksi julistusta, jotka esitetään yleissopimuksen tallettajalle yhteisön liittyessä yleissopimukseen, eli seuraavat:

a) Yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus toimivallasta, joka kuuluu seuraavasti:

”1. Yhteisö voi oheisessa kirjeenvaihdossa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti ja yleissopimusta soveltaen, lukuun ottamatta sen 8 artiklan 1, 2, 3 ja 5 kappaletta, esittää avunpyynnön, jos Euratomin perustamissopimuksen 8 artiklalla perustetun Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) jossain laitoksessa tapahtuu onnettomuus, saatuaan siihen isäntänä toimivan jäsenvaltion suostumuksen.

Nämä laitokset sijaitsevat nykyisin Isprassa (Italia), Karlsruhessa (Saksa), Pettenissä (Alankomaat) ja Geelissä (Belgia).

2. Yhteisö voi vastata avunpyyntöön yleissopimusta soveltaen käyttämällä YTK:n voimavaroja.

3. Sopimusvaltioiden tavoin yhteisö ilmoittaa toimivaltaiset viranomaisensa ja yhteyspaikkansa 4 artiklan mukaisesti; se saa vastaavat ilmoitukset muilta osapuolilta.”

b) Yleissopimuksen 13 artiklan 3 kappaleessa tarkoitettu julistus, joka kuuluu seuraavasti:

”Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan mukaisesti ainoastaan valtiot voivat olla osapuolina tuomioistuimen käsiteltäviksi annettavissa asioissa, joten 13 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu välimiesmenettely ei voi sitoa yhteisöä.”

2. Liite B koskee kirjeenvaihtoa komission ja niiden jäsenvaltioiden välillä, joiden alueella YTK:n laitokset sijaitsevat. Kirjeenvaihto on käytännön seuraus toimivaltaa koskevasta julistuksesta, sillä se rajoittaa yhteisön toimivallan yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa ainoastaan YTK:n laitoksissa tapahtuviin onnettomuuksiin. Liitteen B tarkoituksena on määritellä kunkin osapuolen vastuut vakiokirjeenvaihdon avulla sellaista tilannetta varten, jossa komissio ja ne jäsenvaltiot, joiden alueella YTK:n laitokset sijaitsevat, joutuvat toteuttamaan toimenpiteitä. Kirjeenvaihdossa

edellytetään erityisesti, että YTK:n laitosta koskevalle avunpyynnölle on saatava etukäteen kyseessä olevan hallituksen hyväksyntä.

3. YHTEISÖN LIITTYMINEN YLEISSOPIMUKSEEN

Yhteisö on yleissopimuksen allekirjoittamisesta saakka ilmaissut olevansa kiinnostunut liittymään yleissopimukseen sekä olevansa valmis soveltamaan sen määräyksiä käytännössä jo ennen liittymistä.

Tämä aie on ilmaistu virallisesti 12. joulukuuta 1991 päivätyssä kirjeessä, jonka ulkosuhteiden pääosaston pääjohtaja lähetti IAEA:n pääjohtajalle. Tässä kirjeessä komissio sitoutuu soveltamaan yleissopimusta väliaikaisesti yhteisön liittymistä odoteltaessa. Tätä varten komissio on nimennyt toimivaltaiset viranomaiset ja yhteyspaikat yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesti.

Kokemukset, joita on sittemmin saatu erityisesti Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvussa komissiolle annetun toimivallan käyttämisestä yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla, ovat osoittaneet, etteivät yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 27. marraskuuta 1989 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevat julistukset sovellu tarkoitukseensa.

Jäsenvaltioiden keskinäisen avunannon käsite sisältyy jo luonnostaan säteilyhätilanteeseen valmistautumista koskeviin normeihin. Lisäksi useissa Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvusta johdetun yhteisön lainsäädännön säännöksissä säädetään tällaisesta avunannosta. Asiaa koskeviin sopimuksiin viitataan esimerkiksi säteilyvaaratilanteessa tarvittavia suojelutoimenpiteitä ja noudatettavia ohjeita koskevien tietojen antamisesta väestölle 27 päivänä marraskuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/618/Euratom¹ johdanto-osassa. Avunantovelvoite mainitaan nimenomaisesti perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta 13 päivänä toukokuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/29/Euratom² 51 artiklan 5 kohdassa. Kansainvälisestä yhteistyöstä säädetään myös korkea-aktiivisten radioaktiivista ainetta sisältävien umpilähteiden ja isännättömien lähteiden valvonnasta 22 päivänä joulukuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/122/Euratom³ 11 artiklassa.

Kun otetaan huomioon yhteisön toimivallan luonne kyseessä olevalla alalla, on pakko todeta, ettei 27. marraskuuta 1989 tehty neuvoston päätös ole asianmukainen perusta yleissopimuksen tekemiselle yhteisön puolesta.

Koska mainitun päätöksen ja sen liitteiden sisältö sitoo komissiota, on tarpeellista ehdottaa neuvostolle uutta päätöstä, jolla kumotaan vuonna 1989 tehty päätös.

¹ EYVL L 357, 7.12.1989, s. 31.

² EYVL L 159, 29.6.1996, s. 1.

³ EYVL L 346, 31.12.2003, s. 57.

4. PERUSTELUT 27. MARRASKUUTA 1989 TEHDYN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN KUMOAMISELLE

Komissio katsoo, ettei päätöksen liitteen A sisältöä voida tarkasti ottaen pitää toimivaltaa koskevana julistuksena yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettussa merkityksessä. Julistuksessa ei viitata Euratomin perustamissopimuksessa yhteisölle annettuun toimivaltaan yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla, vaan siinä ainoastaan todetaan, että yhteisö voi esittää avunpyynnön, jos YTK:n laitoksessa tapahtuu onnettomuus, ja että se voi vastata avunpyyntöön käyttämällä YTK:n voimavaroja.

Yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä tehdyssä neuvoston päätöksessä ei oteta huomioon yhteisön toimivaltaa, joka on johdettu Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III lukuun sisältyvistä terveyden suojelua koskevista määräyksistä.

Lisäksi yhteisön mekanismin perustamisesta tiiviimmän yhteistyön edistämiseksi pelastuspalvelualan avustustoimissa 23 päivänä lokakuuta 2001 tehdyssä neuvoston päätöksessä 2001/792/EY, Euratom säädetään seuranta- ja tiedotuskeskuksen perustamisesta komission yhteyteen. Jäsenvaltiot voivat ottaa yhteyttä tähän seuranta- ja tiedotuskeskukseen ilmoittaakseen muille jäsenvaltioille hätätilanteesta ja pyytääkseen niiltä apua. Seuranta- ja tiedotuskeskukseen voidaan ilmoittaa kaikenlaisista hätätilanteista.

Yhteisö jakaa jäsenvaltioiden kanssa todellisen toimivallan tällä alalla ja käyttää sitä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, eikä tätä toimivaltaa voida rajoittaa ainoastaan YTK:n laitoksiin. Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti 12. joulukuuta 2002 antamassaan tuomiossa ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen tekemisestä (asia C-29/99, komissio v. neuvosto, Kok. I-11221) oikeuskäytännön, jonka mukaan ”kun neuvosto hyväksyy liittymisen kansainväliseen sopimukseen Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisen alakohdan mukaisesti, oikeusvaikutuksena on se, että komissio valtuutetaan tekemään tuo sopimus neuvoston päätöksessä asetetuissa puitteissa. Kun neuvosto hyväksyy liittymisen kansainväliseen sopimukseen ilman mitään varaumia, se on velvollinen noudattamaan tuossa sopimuksessa sellaiselle liittymiselle määrättyjä ehtoja, koska liittymistä koskeva päätös, joka ei ole noiden ehtojen mukainen, olisi heti voimaan tultuaan yhteisön velvollisuuksien vastainen. Lisäksi toimielinten välistä lojaalia yhteistyötä koskevasta velvoitteesta [...] seuraa, että neuvoston päätöksen [...] on tehtävä komissiolle mahdolliseksi noudattaa kansainvälistä oikeutta.” (67–69 kohta)

5. NEUVOSTON PÄÄTÖSEHDOTUKSEN SISÄLTÖ

Oikeudellisen selkeyden vuoksi aiempi päätös on syytä korvata uudella neuvoston päätöksellä. Nyt annettavalla ehdotuksella neuvoston päätökseksi kumotaan siten 27. marraskuuta 1989 tehty päätös.

Ehdotus rakentuu aikaisemman päätöksen tavoin seuraavasti:

- 1 artiklassa hyväksytään IAEA:n yleissopimuksen tekeminen.
- 2 artiklassa säädetään, että liitteenä oleva julistus (IAEA:n yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus) toimitetaan yhdessä yhteisön liittymisasiakirjan kanssa.

- 3 artiklassa säädetään yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 29. marraskuuta 1989 tehdyn päätöksen kumoamisesta.

Ehdotuksen liite on laadittu siten, että siinä annetaan yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus, jossa määritellään asianmukaisella tavalla yhteisön toimivalta kyseessä olevalla alalla.

Koska yleissopimuksen määräykset ovat suurelta osin menettelyllisiä, kuten näiden perustelujen 1 kohdassa kuvataan, pelkkä viittaus jäsenvaltioiden kanssa jaettuun toimivaltaan säteilyhäätätilanteeseen liittyvän avunannon alalla riittää.

Kun otetaan huomioon yhteisön omat mekanismit, vaikuttaa siltä, ettei yleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu riitojen ratkaisua koskeva julistus ole tarpeellinen. Lisäksi on olemassa vaara, että tällainen julistus olisi puutteellinen. Lisäksi vaikuttaa siltä, ettei tämäntyyppistä julistusta ole koskaan annettu minkään muun yhteisön aiemmin tekemän jaetun toimivallan sopimuksen yhteydessä.

Toimivaltaa koskevan julistuksen uusi sanamuoto tekee liitteen B tarpeettomaksi.

NEUVOSTON PÄÄTÖS

avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen¹,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kansainvälisen atomienergiajärjestön yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä (jäljempänä 'yleissopimus') 26 päivänä syyskuuta 1986 pitämässään erityisistunnossa.
- (2) Yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen a alakohdan mukaan yleissopimus on avoin liittymistä varten kansainvälisille järjestöille ja alueellisen yhdentymisen järjestöille; tällaisen liittymisen yhteydessä on annettava 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus toimivallasta.
- (3) Yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 101 artiklan toisen alakohdan nojalla 27 päivänä marraskuuta 1989 tehdyssä neuvoston päätöksessä on kaksi liitettä. Liitteessä A on kaksi julistusta, jotka on tehty yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdan ja 13 artiklan 3 kappaleen mukaisesti, kun taas liitteessä B määritellään komission ja niiden jäsenvaltioiden, joiden alueella sijaitsee Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) laitoksia, välisen vakiokirjeenvaihdon kautta yksityiskohtaiset säännöt avunpyynnön esittämiselle, jos jossain YTK:n laitoksessa tapahtuu onnettomuus; näin ollen päätös rajoittaa yhteisön toimivallan YTK:n toimiin.
- (4) Toisin kuin mitä edellä mainitussa neuvoston päätöksessä annetaan ymmärtää, Euroopan atomienergiayhteisön toimivalta yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla alalla perustuu Euratomin perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohtaan, 30 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin sekä 203 artiklaan, ja sitä käytetään erityisesti useissa johdetun oikeuden säädöksissä, jotka koskevat valmistautumista säteilyhäätätilanteisiin; näistä voidaan mainita erityisesti yhteisön mekanismin perustamisesta tiiviimmän yhteistyön edistämiseksi pelastuspalvelualan avustustoimissa 23 päivänä lokakuuta 2001 tehty neuvoston päätös 2001/792/EY,

¹ EUVL C [...], [...], s. [...].

Euratom¹ sekä perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta 13 päivänä toukokuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/29/Euratom² IX osasto.

- (5) Kun otetaan huomioon edellä mainitut Euratomin perustamissopimuksen määräykset ja johdetun oikeuden säännökset, yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä 27 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn neuvoston päätöksen liitteissä A ja B ei ilmaista riittäväällä tavalla yhteisön toimivallan laajuutta onnettomuustapaukseen liittyvän keskinäisen avunannon alalla, sillä tätä toimivaltaa ei voida rajoittaa avunantoon tapauksissa, joissa onnettomuus tapahtuu jossain Yhteisen tutkimuskeskuksen laitoksessa.
- (6) Kansainvälinen atomienergiajärjestö ja Euroopan atomienergiayhteisö ovat jo pitkään harjoittaneet läheistä yhteistyötä etenkin säteilyonnettomuuksiin liittyvän avunannon alalla, ja komissio on sitoutunut soveltamaan yleissopimusta väliaikaisesti siihen saakka, kunnes yhteisö liittyy tosiasiallisesti mainittuun yleissopimukseen.
- (7) Siksi nyt on tarpeellista tehdä yleissopimuksen tekemisen hyväksymisestä uusi päätös, jossa otetaan selkeästi huomioon Euroopan atomienergiayhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaettu toimivalta yleissopimuksessa tarkoitetuissa kysymyksissä ja jolla kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1989 tehty neuvoston päätös,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Hyväksytään avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekeminen komission toimesta.

2 artikla

Komissio toimittaa tämän päätöksen liitteenä olevan julistuksen samaan aikaan kun se tallettaa yhteisön liittymisasiakirjan.

3 artikla

Kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1989 tehty neuvoston päätös, jolla hyväksytään avunantoa ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä koskevan yleissopimuksen tekeminen komission toimesta.

Tehty Brysselissä [...]

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

¹ EYVL L 297, 15.11.2001, s. 11.

² EYVL L 159, 29.6.1996, s. 1.

LIITE

Yleissopimuksen 14 artiklan 5 kappaleen c alakohdassa tarkoitettu julistus

Yhteisöllä on säteilyhäätätilanteisiin liittyvän avunannon alalla jäsenvaltioidensa kanssa jaettu toimivalta, joka perustuu Euroopan atomienergiajärjestön perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohtaan ja toisen osaston III luvun ”Terveiden suojeleminen” asiaa koskeviin määräyksiin.